

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

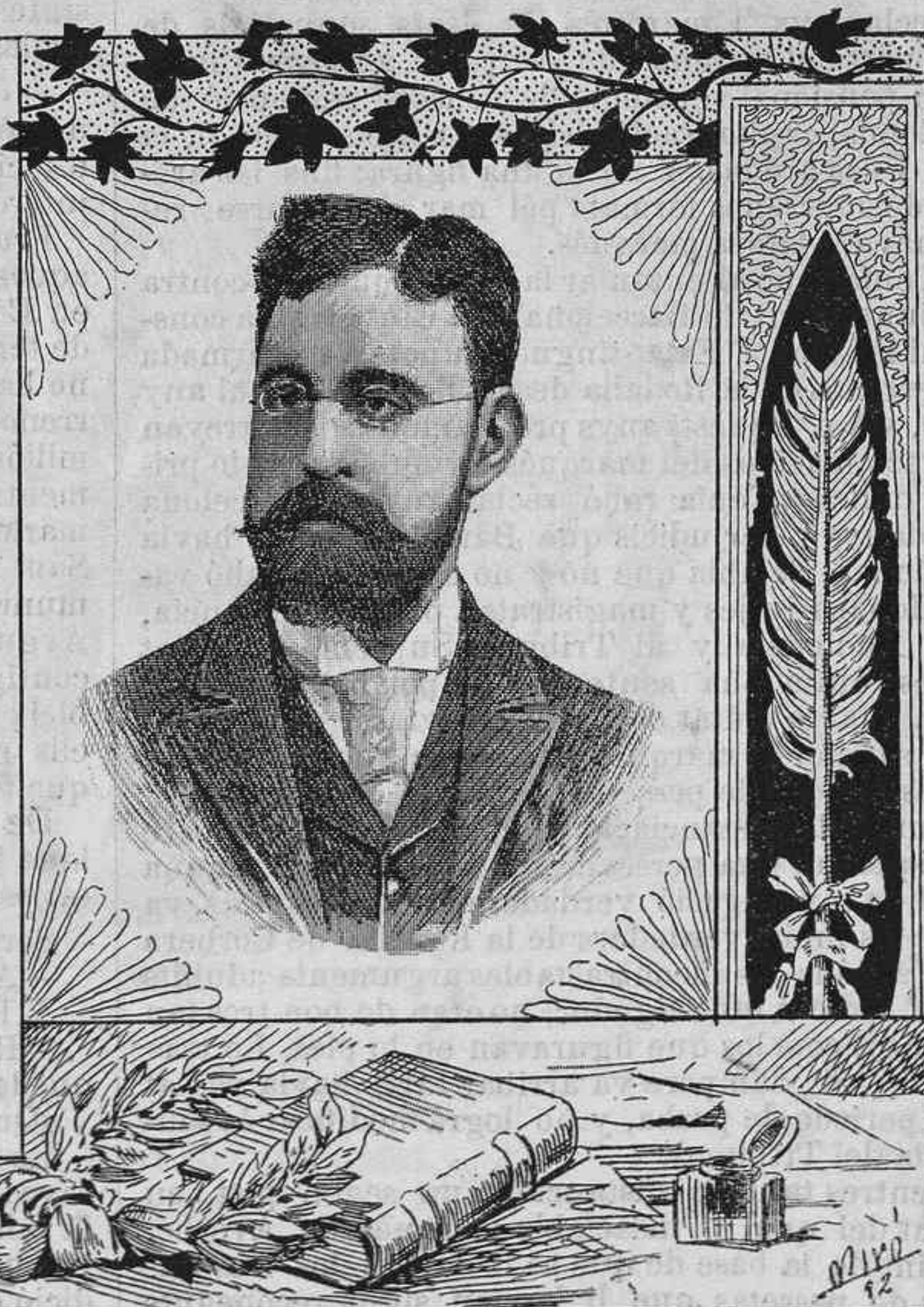
PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

J. PÉREZ ZUÑIGA

Director del «Mundo cómico»,
es un escriptó aixérit
que sol escampá á mans plenas
lo bon humor y l' «esprit».
En tot lo que ha fet pèl teatro
y 'ls llibres que ha publicat
s' hi veu sempre ingeni, gracia,
talent y facilitat.

UNA CARTA

SR. D. IGNOSCIENT LÓPEZ BERNAGOSI.

Estimat amich: Ja que á la circumstancia de redactor de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA uneixo la de regidor de Barcelona, permetme que m'ocupi pèl mèu compte, y descapdellant los datos que posseheixo, de un assumpto de verdadera actualitat, que avuy preocupa á la opinió pública y á una part respectable de la premsa, sens dupte per ignorar ó no recordar alguns dels datos més essencials que ab ell se relacionan.

Inútil dirte que no intento rompre llansas ab ningú, ja qu' en ma qualitat de regidor tinch un camp més adequat que las columnas de la premsa pera ventilar las qüestions que ab l'administració municipal se relacionan. Tracto únicament de aclarir obscuritats y sobre tot de posar las cosas en son verdader terreno.

Ja sabs que t' aprecia, ton afectíssim y constant amich,

J. ROCA Y ROCA.

LA QÜESTIÓ AYERBE

Ha comensat en una part de la premsa de Barcelona una verdadera campanya de reticencias á propòsit de la qüestió Ayerbe, en lo moment precis en que un acort del Ajuntament tendeix á resoldre en definitiva las diferencias que durant tan temps ha sostingut la ciutat y 'l senyor de la Rodalia de Corbera.

Fa molts anys que van surgir las tals diferencias ventilantse davant dels Tribunals de justicia.

Reclamava 'l marqués los drets senyorials de una part del terreno que ocupá l'antigua Ciutadela: pensions vensudas de censos, percepció de laudemis, capitalisació dels séus drets... en fi, la mar y sas arenas. Y no es una figura: fins las arenas dels terrenos formats pèl mar al retirarse, reclamava 'l famós marqués.

¿Tenia rahó al entaular la qüestió judicial contra l' Ajuntament de Barcelona? La Ciutadela la construí l' Estat, l' Estat tingué ocupats á má armada 'ls terrenos de la Rodalia desde l' any 1714 al any 1869, y á n' aquests anys precisament se contreyan las reclamacions del marqués formuladas en lo primer judici. ¿Tenia rahó reclamant de Barcelona uns danys y perjudicis que Barcelona no li havia ocasionat? Sembla que no y no obstant, la rahó varen donarli jutjes y magistrats á primera instancia, á l' Audiencia y al Tribunal Suprém, proferint aquest últim una sentencia inapelable, en virtut de la qual la ciutat de Barcelona vá ser condemnada á satisfer al marqués una suma que s' acostava á tres milions de pessetas.

Durant la sustanciación del plet, lo Sr. Sanpere y Miquel ab una perseverancia exemplar y ab una forsa de investigació verdaderament prespicás, va fixar los límits verdaders de la Rodalia de Corbera que, segóns los incontrastables arguments aduhits per l' indicat investigador, no eran de bon tros tan extensos com los que figuravan en lo plet. Lo treball del Sr. Sampere va arribar tart: havia passat ja 'l periodo de proba, y no lográ modificar la sentencia del Tribunal.

Mentres tant se sustanciava un segón plet, en virtut del qual l' insaciable marqués de Ayerbe, partint de la base de que se li devían los tres milions de pessetas que li havian sigut reconeguts pèls séus drets senyorials fins al any 1869, recla-

mava 'ls interessos de aquesta suma á partir de dit any fins á la fetxa: total: uns quatre milions de pessetas més, que units als tres anteriors suman set milions. Ja á primera instancia s' havia dictat sentencia favorable á las sévas pretensions y estava á punt de veure's la causa en segona instancia, ahont sens dupte, igual que en lo Tribunal Suprém, s' hauria estrellat de nou l' Ajuntament de Barcelona, ja que la segona pretensió, reduhida al cobro de interessos de una cantitat reconeguda pèls tribunals era una conseqüencia lógica de la primera sentencia.

En aquest punt, no hi havia més que dos camins á seguir:

O bé crusarse de brassos, escoltant com qui sent ploure las reclamacions del marqués, resistir las sévas pretensions y desobeir las ordres de la superioritat, fent poch menos que impossible la situació dels Ajuntaments de Barcelona, ó buscar una transacció que no sigués onerosa als interessos de la ciutat.

Lo marqués se prestava á la transacció, oferintse á rebaixar prop de un milió de pessetas, dels tres milions que li havia adjudicat la sentencia del Tribunal Suprém. Pero devía entendres que l' altre plet ó sigui 'l plet de interessos, aniria seguint lo séu curs, y al final d' ell, se ventilaria apart aquesta nova qüestió. L' Ajuntament no se l' escoltá, considerant la transacció de tot punt inadmissible, baix aquestas bases.

Mes ja que l' Estat al cedir á Barcelona 'ls terrenos de la Ciutadela, tan gran perjudici li havia inferit, se considerá convenient acudir al Estat mateix en demanda de una justa reparació. Aquest esperit resplandeix en lo notable informe del senyor Rofart, que va aplaudir tot Barcelona, qual sintesis podria formularse en las següents paraulas:

—«Estat: Barcelona no pot, ni vol, ni deu pagar un céntim al marqués de Ayerbe, á no ser que tú li facilitis los medis de ferho, sens detrimentos dels interessos de la ciutat.»

Fruyt de las negociacions que van entaularse en aquest sentit, va lograrse al últim una lley votada en Corts otorgant á Barcelona unas grans porcions de terreno sobrants del solar de la Ciutadela, y que no havian sigut compresas en la lley de 1869, terrenos, qual valor, contat baix, escedeix de cinch milions de pessetas, y que encare que l' Ajuntament en part los ocupava ja, podia l' Estat reclamarlos al millor dia. Son los terrenos del Saló de Sant Joan en que hi ha 'l Dipòsit de las Brigadas municipals y 'l Palau de Ciencias y 'l Dipòsit d' Ayguas y l' Assilo del Parch y altras fraccions contiguas. La lley que fa aquesta concessió estableix en lo séu preámbul, que 'ls beneficis que d' ells resultan deurán aplicarse á saldar lo deute que té contret la ciutat ab lo marqués de Ayerbe.

De manera que de no pagar al marqués, Barcelona hauria de renunciar á una concessió tan ventajosa.

Sería com si l' Estat li digués:

—Aquí tens medis suficientes: paga.

Y Barcelona respongués:

—Retxasso 'ls medis que 'm facilitas y prefereixo quedar en deute.

¿Qui seria capás de cometre tal insensatés?

Lo camí del arreglo desde aquest punt s' imposava. Era sols qüestió de que l' acreedor se posés á la rahó. Es veritat que avants lo marqués passava per uns dos milions de pessetas; pero era ab la condició de que l' altre plet ó siga 'l de interessos, en lo qual se ventilavan quatre milions més, havia de

COLON AL ALCALDE

—Ja qu' heu usat lo méu nom,
 baixo sols del monument
 per aixecá una protesta
 contra aquests números cent.

continuar, mentres que ara, per dos milions set-centas mil pessetas, se presta à renunciar à tot, al plet fallat y al qu' estava pendent, als interessos y à las costas y fins à sos drets senyorials que traspassa à la ciutat de Barcelona, en virtut de qual traspàs la ciutat podrà entaular reclamacions en extrèm profitosas, ab casi seguretat d' èxit.

Jo coneix una empresa molt devota y cristiana, la del ferrocarril de Fransa, gran enemiga dels periòdichs aixerits que no deixa vendre en la seva estació excluhintlos com si siguessin apestats, la qual empresa vé ocupant una gran extensió de terreny que li sigué cedida per una friolera, ab la condició precisa de aixecarhi una estació monumental, obligació que no ha complert, y si l' Ajuntament disposa dels drets senyorials del marquès de Ayerbe, y desplega la fibra necessaria, la tal empresa se'n pot fer deu pedras.

Aquesta serà una conseqüència més del arreglo que avuy alguns periòdichs combaten ab reticències y punxadetas, y sense entrar, com deurian, en lo fondo de la qüestió.

L' assumpto del marquès de Ayerbe, tal com s' ha plantejat últimament, mereix un estudi detingut y serio, no sent d' aquells, dada la importancia que revesteix, que puguin tractarse à la lleugera, y sense un exacte coneixement de tots los seus pormenors y antecedents.

*
**

Per la mèva part me resisteixo à creure que una solució tan natural, y que treu de Barcelona un deute considerable, sense costarli 'l més mínim sacrifici, s' haja obtingut per certs medis, que solen emplearse més de una vegada en los temps de corrupció qu' hem alcansat. Precissament no pot ignorar ningú que han gestionat l' assumpto las personas més integras y més inteligents de l' actual corporació municipal. La solució es de aquellas que marxan per ellas solas, com se desprèn ab elaretat dels datos aduhits, y no de aquellas que 's fa necessari untarlas per ferlas relliscar ab més suavitat.

Aixís ho crech, y per ser aquesta la mèva convicció, la exposo ab tota sinceritat. Si altra cosa presumia, ho diria també.

Comprench, per altra part, fins à cert punt, lo mòvil de la campanya dels periòdichs de las reticències.

Diuhem que l' Ajuntament no ha dit res, quan en realitat res podia dir en sessió pública, desde 'l moment que ni una sola veu va aixecarse à impugnar lo dictamen propositant l' arreglo ab lo marquès de Ayerbe, y ja es sabut que 'ls dictàmens que no s' impugnan, no 's discuteixen. Per altra part lo dictamen s' havia discutit llargament per las comissions de Governació y de Foment reunidas, baix la presidencia del arcalde, resultant de la discussió un acort perfecte. Ademés, las bases del arreglo se van facilitar previament à tots los periòdichs y tots ells las varen publicar. De manera que l' arreglo es públich, com son públics tots los antecedents de la qüestió: las sentencias dels Tribunals, l' exposició del Sr. Rofart demanant compensacions y la ley votada en Corts, concedintlas, aixís com la descripció y la valoració dels terrenos adjudicats per las Corts al Ajuntament, ab la condició precisa de que solventés los seus compromisos ab lo marbués.

Aquests datos, en tot cas, son los que s' han de discutir... tot lo demés sobra.

A no ser que 'ls periòdichs de la campanya s' hajan fixat en un fet que també à mí no ha pogut

menos de cridar-me l' atenció. 'M refereixo al silenci verdaderament raro de un determinat periòdich que sempre s' ha distingit per las sévas ruidosas saragatas à propòsit dels assumptos de Ca la Ciutat. ¿Per qué avuy aquest periòdich calla, quan altras vegadas y en qüestions de menos monta enrahona fins per las butxacas?

Francament, lo qu' es jo no m' ho explico, à no ser que haja volgut fer mal al Ajuntament ensajant los efectes maquiavèlics de una calculada campanya negativa.

—¿De quina manera—s' haurà dit—podré ferli més dany: ab una campanya de verbositat ó ab una campanya de silenci?

Los efectes de aquest últim no deixan de ser tristement eficassos, tal vegada per lo que tenen de nous é inusitats.

Perque, ¿quánt s' hi volen jugar que si 'l *Diluvi* arriba à embestir à l' Ajuntament ab la furia acostumada, los periòdichs que avuy preguntan cada dia: ¿*Qué hay de lo del marquès de Ayerbe?* no haurian dit aquesta boca es mèva?

J. ROCA Y ROCA.

A UN CRÍTICH

SONET

No nego de vosté que té palica,
Ni nego sa importancia que no es poca;
Mes no deixa per xó d' esse un tanoca
Que no entén lo que tracta, gens ni mica.
Lo que vosté llegeix, luego ho critica,
Ningú li priva aixó; mes, gran bajoca,
¿Qué no veu que no ofen may al que toca
Perque no més alaba à la gent rica?...
Lo que vosté defensa n' es la teca,
Y per aixó à la lletja li diu maca
Per veurer si li allarga una perruca (1);
Y vagi criticant de Seca en Meca,
Que per compte d' omplirli la butxaca
Potsé algú cop li enfonzarán la nuca!

PERE LI ORET.

MINYONAS DE SERVEY

—Deu los guart... ¿no es aqui que buscan criada?

—Sí, noya; entri —

La xicota passa al recibidor y la senyora Mónica comensa l' interrogatori de reglament.

—¿Cóm se diu vosté?

—Tuyas, per servirla.

—¿D' ahont es?

—De Vilafranca, per servirla.

—Suposo que ja deu haver estat en altras casas...

—Sí senyora... per servirla.

—¡Ay!—pensa la senyora Mónica al sentir aquesta abundancia de *per servirla*:—'m sembla que aquesta xicota no 'm servirà gayre. En fi ... veyám. Y continúa l' exámen.

—¿Per qué se 'n ha anat de la última casa ahont estava?

—¿Vol que li digui la veritat? Perque la senyora anava massa curta de quartos, y 'l senyor era massa llarch... de dits.

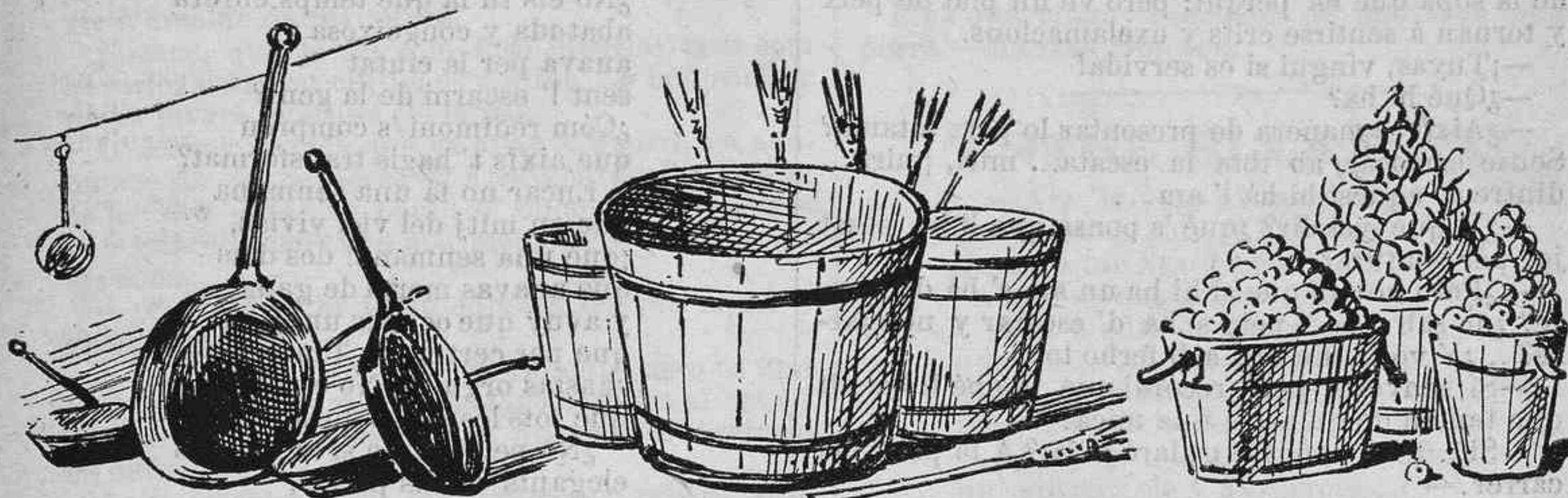
—Ha obrat santament, donchs, anantsen. Y ¿qué sab fer vosté?

—Tot. Mandunguillas, pilota, flicandó, croque-

(1) Una unsa.

FESTAS DE BARCELONA

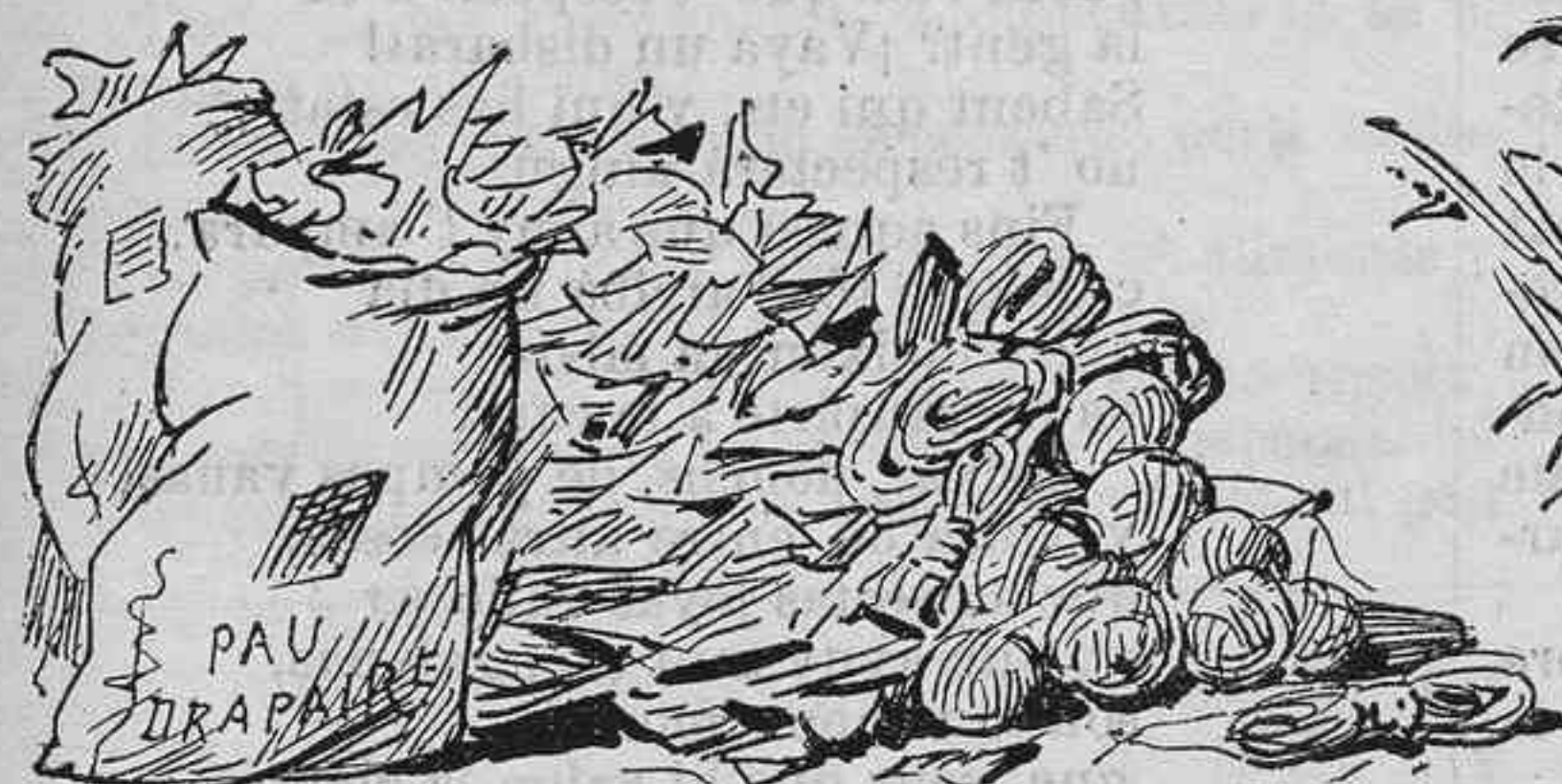
PREPARATIUS

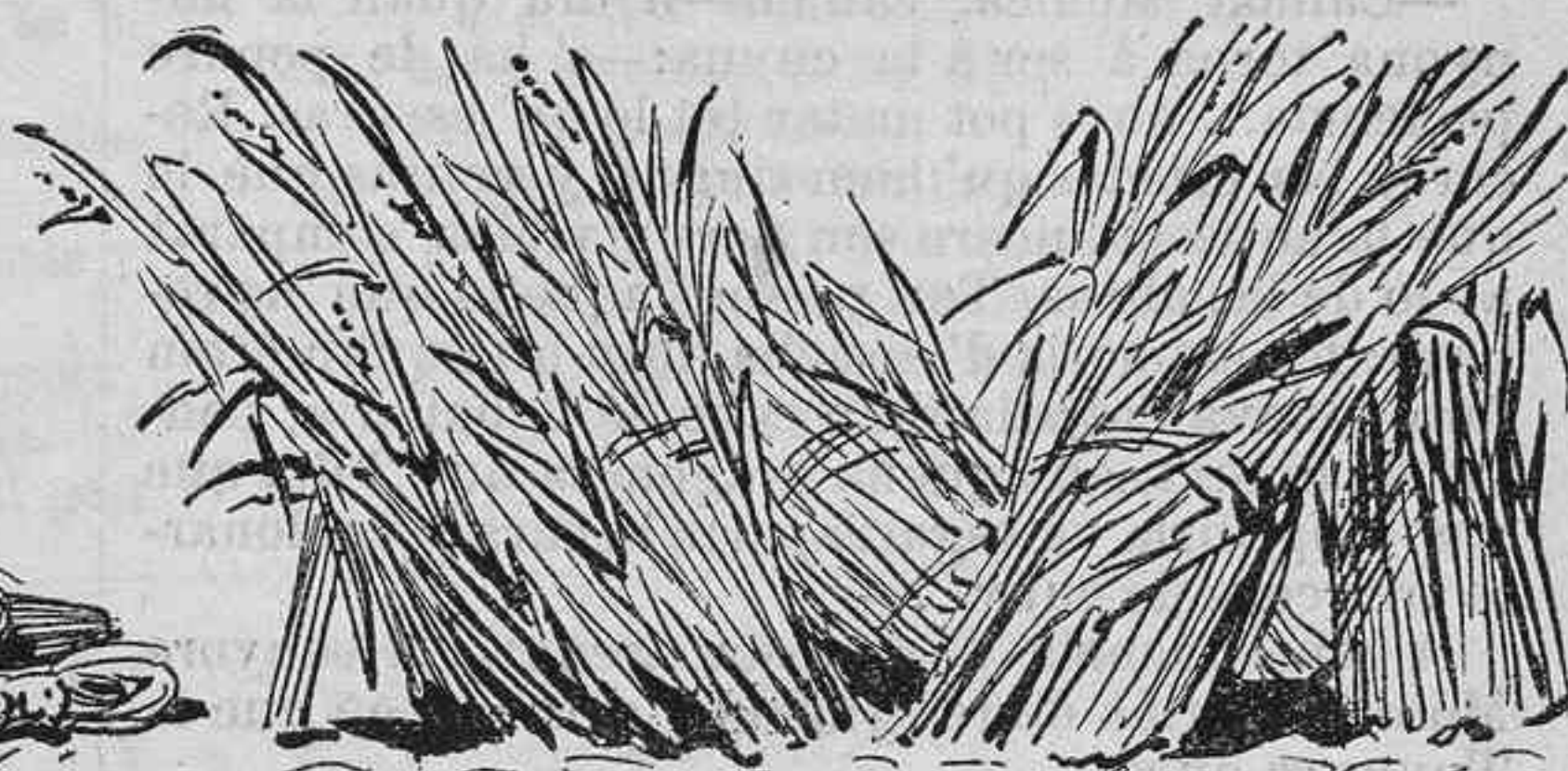
Totas las paellas están compromesas.

Y 'ls cubells

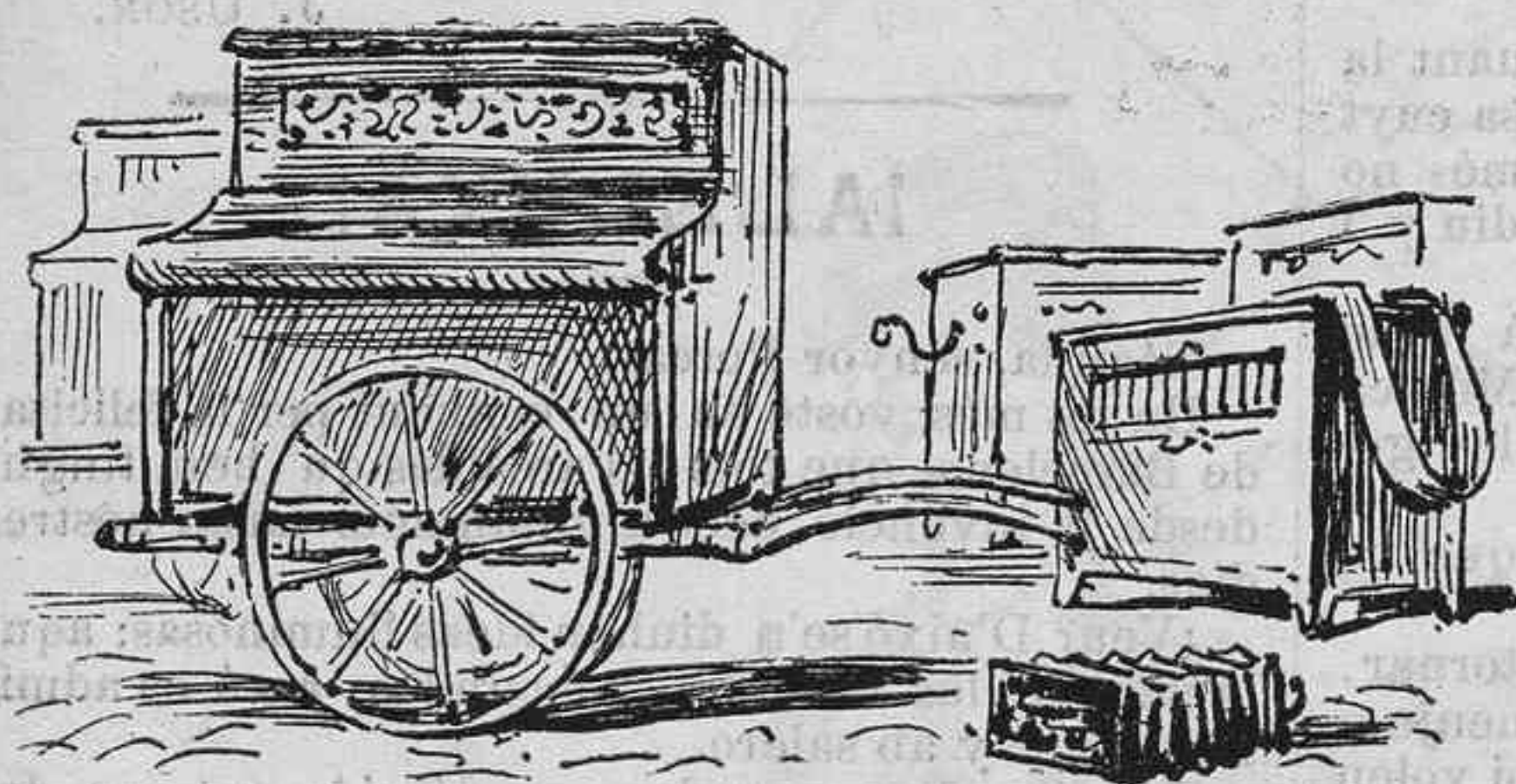
Y tota la fruyta necessaria.

S' ha fet provisió de paper, cordill....

y canyas verdas.

S' han llogat varias orgas.

Y ara las comissions están discutint los últimos detalles.

tas, macarrons á la italiana. Pero aixó sí; necessari que 'm guihin una mica.

—Bé, per aixó no renyirém. ¿Y respecte al planxar?

—¡Ah! No passi cuydado: sé una planxadora que ho fa molt bé y baratet. A mi 'm deixa uns enagus que semblan talment de cartró.

—¡Ah! ¿Es dir que vosté no planxa?

—No senyora: no m' hi he volgut amohinar may ab aquestas tonterias... ¡Si no val la pena! Miri, jo cada senmana 'n surto ab una pesseta. ¡Una miseria, total!...

La senyora Mónica arrufa 'l nas; pero com per altra part la Tuyas sembla diligenta y bona xicota, acaba per quedársela després d' haver convingut en la soldada que li donará cada mes.

A l' hora de dinar, la senyora Mónica y 'l seu marit s' assentan á taula com de costum.

—¡Tuyas!—crida la senyora:—ja pot comensar á servir.

La minyona porta la sopa y 's retira discretament á la cuyna.

—¡Hola!—diu de repent lo marit:—¿de qué es aquesta sopa?

—De fideus, com cada dia.

—Pero, mira, si es més espessa que no sé qué!...

—Es veritat... ¡Tuyas!... ¡¡Tuyas!!—

Se presenta la criada, acabantse d' empassar precipitadament un tall de carn que té á la boca.

—¿Cóm es que aquesta sopa es tan espessa?

—Jo li diré... Hi tirat sal á l' olla, y veyent qu' encare era dolsa n' hi he tirat més. L' he tastada y he tornat á tirarn'hi... fins que al últim hi reparat que lo que jo tirava á l' olla no era sal, sino farina...

—¡Y per xó, en lloch de portarnos sopa, 'ns por-

ta un' olla de pastetas!... Vaji, vaji en nom de Deu y procuri no equivocar-se d' aquest modo...

Lo bullit no té res de particular y 'l matrimoni se 'l menja ab molt bona gana, per indemnissarse de la sopa que ha perdut; pero vé un plat de peix y tornan á sentir-se crits y exclamacions.

—¡Tuyas, vingui si es servida!

—¿Qué hi ha?

—¿Aixó es manera de presentar lo peix á taula? Sense esmocar, ab tota la escata... miri, ¡miri!... dintre d' aquest hi há l' am...

—¿Y qué vol dir? ¿qué 's pensa que li he posat jo, per ventura?

—¿Pero no sab que si hi ha un am s' ha de treure? ¿no sab que 'l peix s' ha d' escatar y netejar-se?... ¿Y vosté diu que sab ferho tot?

—Si senyora; pero recordi que també li he dit que tenian de guiar-me una mica.

—Si... ¿Sab ahont la guiaré aviat? A la porta del carrer.—

Lo marit, home pacífich y contemporisador, intervé en la disputa y procura apaciguarlas.

—Cálmate, Mónica, cálmate—li diu quan la minyona torna á ser á la cuyna:—s' ha de pendre paciència... no 's pot matar tot lo qu' es gras. Recorda las criadas qu' hem tingut, y veurás que lo que fa aquesta encare son flors y violas, comparat ab lo de las altras. Ten present aquella que 'ns robava; fés memoria d' aquella altra que quan eram fora donava entrada á un cabo de caballeria; pensa, finalment, ab aquella aragonesa que 'l dia que vas despedirla va esgarraparte la cara y va donarte tres cops de puny...—

A conseqüencia d' aquesta arenga, la senyora Mónica s' arma de resignació y consent en que la Tuyas se quedi.

Durant tota la tarde d' aquell dia, la xicota s' entreté arreglant-se las sévas andróminas particulars, sense cuydarse de res de lo del pis.

Lo sopar es bastant passadoret. Exceptuant la carn que resulta salada y 'l peix qu' es massa cuyt y una perdiu qu' es massa crua... de lo demés no hi ha res que dir, perque després de la perdiu y 'l peix y la carn, no hi ha res més.

Resolta á pendre paciència, perque está ja de las criadas fins al cap de munt, la senyora Mónica sufreix y calla, y acaba per acostumarse á las genialitats y torpésas de la Tuyas.

Y la Tuyas se n' emprén de tal modo, que no sembla sino que la mestressa es ella.

Quan baixa al carrer, tarda tres horas á tornar.

Los diumenjes—la Tuyas surt cada diumenje—compareix tan tart á casa, que 'ls senyors si volen sopar se l' han de fer ells mateixos.

No vol fregar rajolas, perque diu qu' es dolent pèl pit.

Se resisteix á anar á la font per aygua fresca, perque es massa lluny.

Fa 'l tonto per anar al terrat, perque es massa alt.

En fi, que lo únich que li agrada es cobrar lo sou y atiparse com un heretje.

Per xó la senyora Mónica diu devegadas, y ab molta rahó:

—Tinch una minyona de *servey*... que no 'm *serveix* de res.

A. MARCH.

Á UNA...

Perque has trobat un babau que prendat de ta guapesa

ha comés la lleugeresa de darte casa y *cacau*, ¿creus que tens de sé orgullosa y has de mostrarte altanera? ¿No ets tú la que temps enrera abatuda y congoixosa anava per la ciutat sent l' escarni de la gent? ¿Cóm redimoni 's comprén que aixís t' hakis transformat?

Encar no fá una senmana que en mitj del vici vivias, ¡qué una senmana! dos dias que anavas morta de gana; y avuy que ocupas un lloch que per cert no te 'l mereixes, ¿gastas orgull? ¿No coneixes que tots los goigs duran poch? ¿No pensas que si avuy pots elegants vestits portar, potser demá haurás d' anar vestida ab quatre drapots? ¿Cóm vols que 't respecti á tú la gent? ¡Vaya un disbarat! Sabent qui ets, y qui has estat, no 't respectará ningú

Fins aquest que avuy t' ampara, creu que té d' arribá un dia que coneixent ta falsía ha d' escupirte á la cara.

Deixat, donchs, de pompas vanas, y pensa be, entre altras cosas, que aquestas joyas valiosas ab que avuy tant t' engalanas, son lo veneno mortal que, sens que hi valga la ciencia, acabarà ab ta existencia en un llit del hospital.

J. USON.

¡ALELUYA!

Tóquila, senyor Porcar.

Ha fet més vosté en un moment per la felicitat de Barcelona, que tots los arcaldes qu' hem tingut desde la invenció dels ajuntaments hasta nostres dias.

¿Veuh? D'aixó se'n diuhen ideas lluminosas; aquí 's veuhen las iniciativas fecundas; aixó es administrar bé y ab salero.

Tóquila altra vegada... y déixim enterar del assumpto als lectors, que potser encare no ho saben.

Figúrinse que 'l nostre simpátich arcaldé primer, barrinant barrinant, perque diu que 'l seu cap may para, ha tingut una ocurrencia d' aquelles que forman época y deixan blau.

Tracta *nada menos* que de nombrar dos *maceros*, dos porrers, que 's colocarán als costats de la taula presidencial tot lo temps que durin las sessions del ajuntament.

Ja 'm sembla que veig als dos fulanos, elegantment vestits de sota de bastos, ab la porra á la má, en actitud severa y reposada, omplint de majestat lo saló... y fent escapar la rialla als concejals que s' atreveixin á mirársels.

Verdaderament, aquest parell de porrers eran una necessitat sentida temps ha.

Feya una pita de senmanas que á Barcelona respiravam malament, s' experimentava un malestar inexplicable, 'ns trobavam á faltar alguna cosa...

—Pero ¿qué 'ns passa?—'ns deyam nosaltres ab

nosaltres:—¿qu' es aquest no sé qué? ¿qu' es aquest buyt que sentim?...

Ara ho hem comprés tot, com al final del tercer acte de las comedias. Lo que 'ns faltava era aixó: 'ls porrers inventats pèl senyor Porcar y Tió, invicte arcalde de real ordre.

Encare, que hi ha que ferli justícia; tant com haverlos inventat ell, no es veritat. Lo bon senyor no ha fet res més que copiarlos.

L' última vegada que va anar á Madrit, va adonarsen de qu' en Bosch y Fustigueras—lo Porcar de la Còrt—tenia un parell d' homes que li donavan guardia, porra en má, mentres ell presidia las sessions.

—¿Per qué 'ls hi teniu aquests dos tios aquí?— va preguntarli.

—Per res—li respongué en Bosch:—pero es una cosa que vesteix molt, dóna solemnitat al acte y ¡qué dimontri! en cas apurat, fins poden servirme de defensa...—

Aquestas han sigut las poderosas rahóns que han induhit al nostre arcalde á volguer imitar al de Madrit.

De lo de las clavagueras y empedrats ja se 'n ocupará un altre día.

Lo del matadero nou no es cosa que porti molta pressa.

La persecució de las sofisticacions d' aliments y begudas no inspira cap classe d' interés.

¡Los porrers! ¡los porrers! ¡aixó es lo que urgeix, ara com ara! ¡aixó es lo perentori é indispensable! Quan tinguém los dos porrers instalats al peu

del tablado ¿qué 'ns faltará als barcelonins? ¿qui 'ns empetará la basa?

Animo, valerós arcalde: déixis d' administració y de tonterias pèl istil.

¡Vingan porrers...!

Fins que vinga 'l moment d' enviarho tot á la porra.—MATÍAS BONAFÉ.

ENTRE ELLA Y JO

—Ara 'm vens ab las rahóns de que soch bona y hermosa, quan ja me has dit fastigosa en mes de quatre ocasions?

¿Ara mudas de pensar, quan un dia 'm vas dí' ab tino qu' ab lo génit que tragino may me podria casar...?

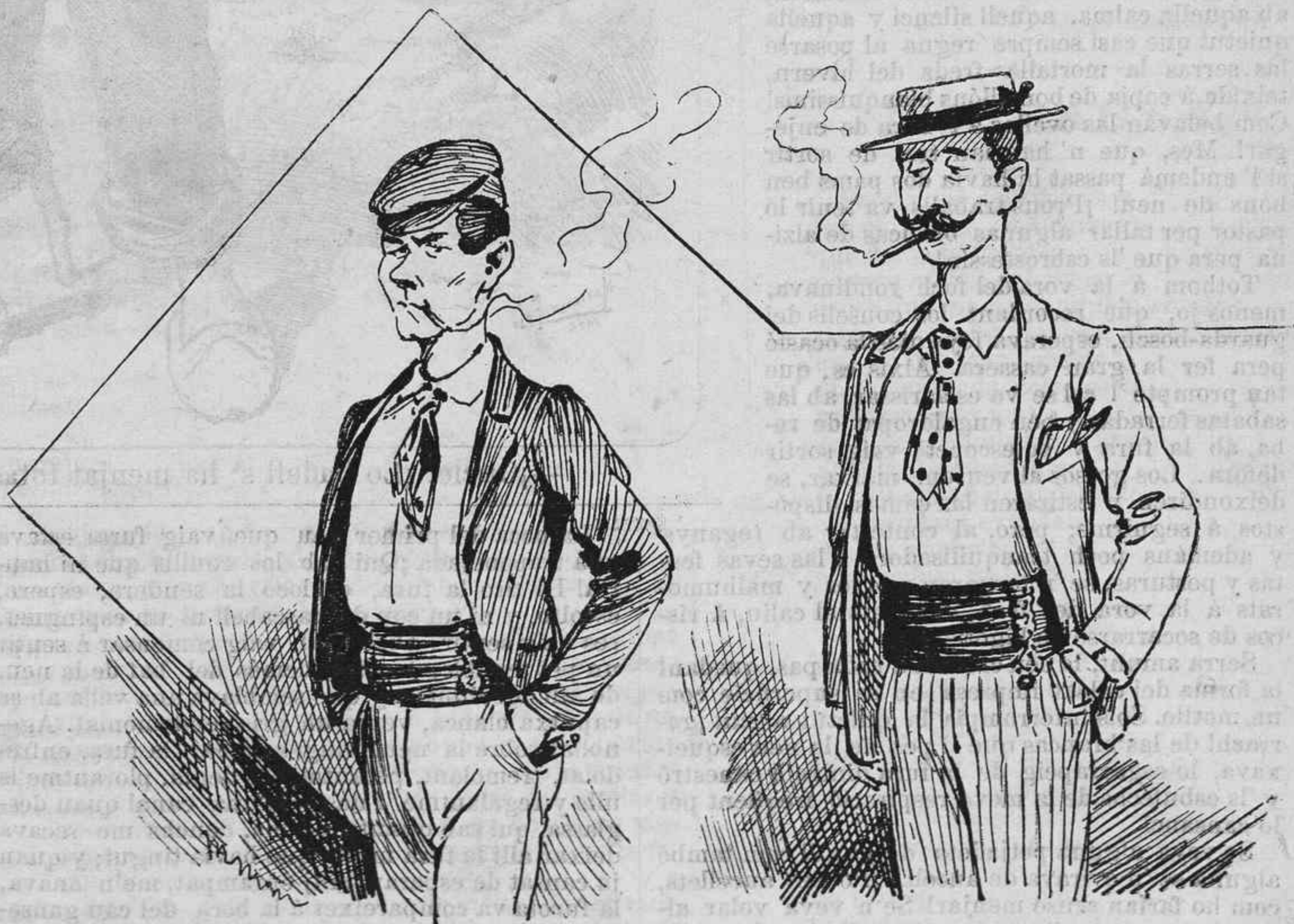
¿Quan m' has dit ab molt enfado qu' era ximple y asquerosa...? Sempre m' has trobat xacrosa... y ara que tinch rals t' agrado?

No puch comprendre 'l per qué es tal diferencia avuy día; ara tot galanteria, avants defectes no més.

—Jo t' he dit tals disbarats? Jo m' he burlat ab tals tretas...? Es imposible; 'ls poetas no 'n sabém dir de vritats.

MAYET.

MODAS NOVAS.—LOS NOSTRES ELEGANTS.

Avants los senyors deyan que aixó de la faixa feya pinxo y ordinari.

Y ara qu' ells ne portan, ¿qué fá?

FURANT CAUS

En Miqueló, 'l guarda-bosch, que després he sabút era mes embustero que 'l parenóstrich, un dia á la vora del foch tot menjantse una torrada, ab aquell posat d' home formal que tenia, 'm deya:

—Mira, per fer cassera ara á l' hivern se ha de ser molt murri. Quant hi hagi nevada agafas la fura y á la quieta, sense gossos, vas furant tots los caus, un per un, y si no tornas ab lo sarró plé 'm deixo tallar lo dit gros del peu. Una vegada, ara farà anys, de dintre un cau la fura vá ferne sortir set llebrassas com cabrits, y si jo no la detinch potser que á horas d' ara encare n' eixirian.

Jo l' escoltava ab la boca oberta, emba-docat, y 'm vaig entusiasmar tant, que aquell dia vaig regalarli una pipa que feya dias 'm mendicava, una pipa ab unas motilluras que enamoravan, la millor que havia vist á la plassa de Vich lo dia de la fira.

Després de aixó, 'ls dias passavan, lo Janer finava y prou n' hi havian de llis-queras de glas pels torrentots y aygua-moixos, y prou 'l fret rostia las viandas de las quintanas; pero 'l cel se mantenía blau, hermosíssim, sense que una boira tapés durant las nits aquell guspireig de estrelles, ni de dias interceptessin los raigs de un sol alegre. Pero al fi, l' endemá de la Candalera comensá á nevar de valent, ab aquella calma, aquell silenci y aquella quietut que casi sempre regna al posarse las serras la mortalla freda del hivern, teixida á copia de borrallóns blanquíssims! Com belavan las ovelles á l' hora de enjagar! Mes, que n' haurian tret de sortir si l' endemá passat hi havia dos pams ben bons de neu! ¡Prou traballs va tenir lo pastor per tallar algunas brancas de alzina pera que 'ls esbrotessin!

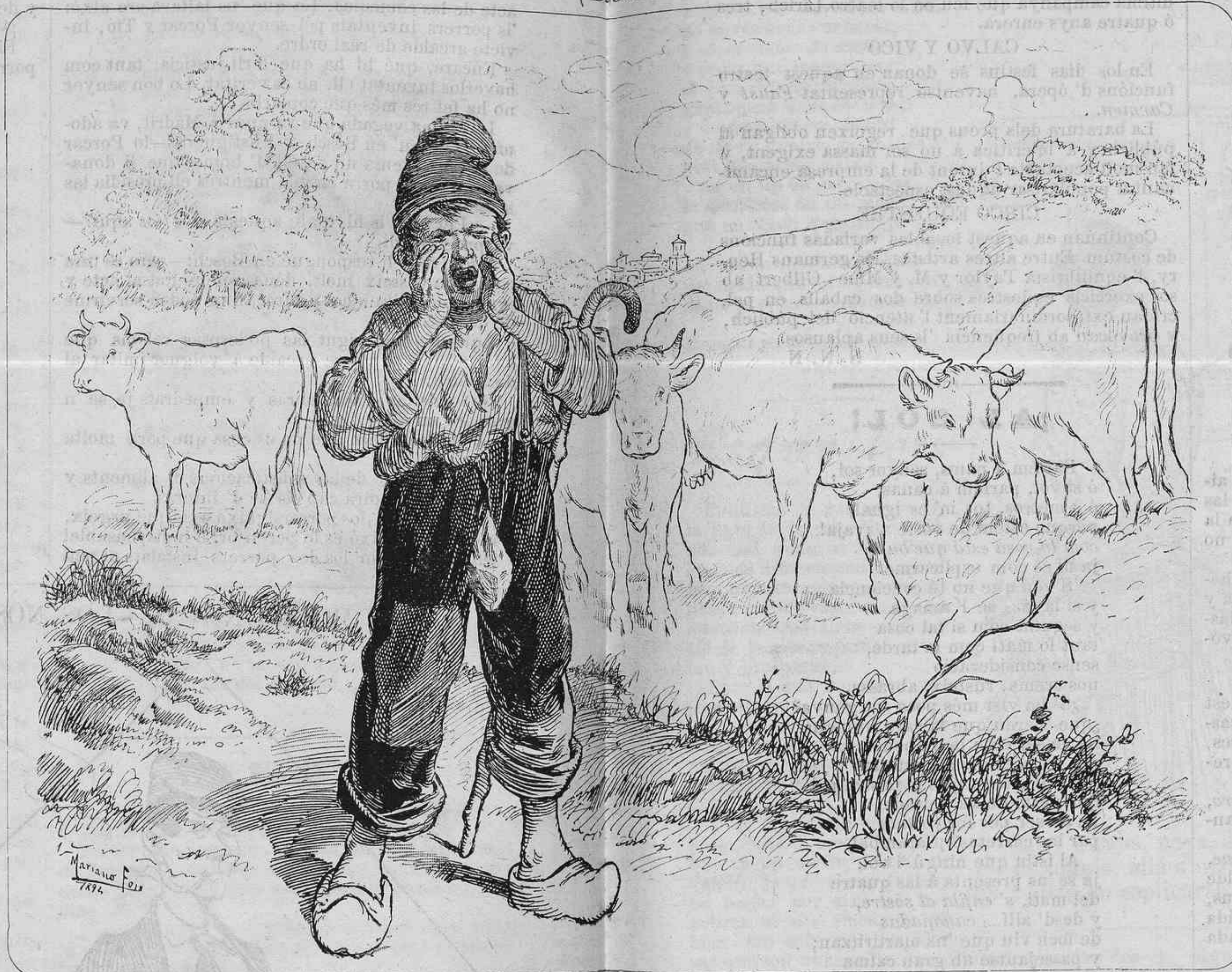
Tothom á la vora del foch rondinava, menos jo, que recordant los consells del guarda-bosch, esperava feya dias la ocasió pera fer la gran cassera. Aixís es, que tan prompte 'l cel se va esclarissar, ab las sabatas ferradas y ben engaldropat de roba, ab la fura y la escopeta vaig sortir defora. Los gossos al veurem marxar, se deixondiren y estiraren las camas, dispo-stos á seguirme; pero, al contestar ab reganys y ademáns poch tranquilisadors á las sevas festas y posturas, se 'n tornaren motxos y malhumorats á la vora del foch, amorrats al caliu, á riscos de socarrarse 'ls bigotis.

Serra amunt, la neu cruixia á cada pas, quedant la forma del calsat impresa en sa superficie com un motillo. Sols interrompia la quietut algun ¡garrach! de las brancas que 'l pes de la neu esqueixava, lo esgarrapeig de la fura dintre 'l canestró y 'ls esbufechs de la meva respiració freqüent per lo cansanci.

Se veyá alguna petjadeta de cunill com també alguna se 'n ovirava de auell. ¡Pobres aucllets, com ho farían sense menjar! Se'n veyá volar algun que crusava l' espay com un llampech y n' hi havia d' altres petitonets, estarrufats, poch es-querps, que á voladetas sobre la neu, prop á prop semblava demanessin alguna engruneta ab sa piuladera tristoná.

La boca del primer cau que vaig furar estava tota traponejada ¡Qui sab los conills que hi hauría! Hi tiro la fura, col·loco la sendera, espero, escolto, y ni un cop de cascabell ni un espinguet, res vaig sentir. Dich mal, vaig comensar á sentir un pet terrible, donchs ademés del baf de la neu, de allí del Montseny que semblava una vella ab sa caputxa blanca, venia un griso endemoniat. Agnollat sobre la neu, vaig aclamar la fura, enfredolat, tremolant, petantme las dents, plorantme 'ls ulls y regalantme 'l nas com una canal quan des-glassa, qui sab quanta estona, donchs me recava deixar allí la fura millor que havia tingut; y quan ja cansat de esperar, mitj enrampat, me'n anava, la furota va compareixer á la boca del cau gansejant ab desvergonyiment, ab una panxa com un bot, y llepantse 'ls morros bruts de sanch. ¡La gran fartassa se havia menjat lo conill! ¡Oh! y encare sort de haverla agafada ab una revolada ó sino ja 's girava per tornarse'n dintre! Devia co-

A MONTANYA.—(Dibuix de Mariano Foix)

—¡Oncle! ¡Lo badell s' ha menjat totas las monjeteras del Félis!... ¿Que 'l faig sortir del hortet ara?

neixer la gran lladre que las sanchs me bullian, donchs al ficarla al canestró me pegá mossegada fentme una sangría al dit xich que encare se hi coneix la costura del esboranch.

Entre una cosa y altra estava jo mes enverinat que un bitxo y anava costa amunt com un cohet, pegant cada relliscada que cantava 'l credo, cayent de grapas sobre la neu á cada pas. Tot de un plegat y quan lo guarda-bosch me venia á la memoria per enjagarli una maladició, trobo un rastre de conill, lo segueixo per entre las brollas y nada menos que 'm va portar á un dels caus mes bons en unas rocaleras de un recinglot, que la farám hi tenia molta tirada.

La fura, després de ensumar molt y de fer mol-tas magarrufas, hi va entrar. Al cap de un rato de esperar, un soroll formidable me va demostrar que si hi havia no mes que un conill devia ser un masc-lás com una casa.

¿Saben que va sortir? Va sortir un gatás salvat-

je, tot clapat, ab una qua de tres pams el qual, enredantse ab la sendera va tocá 'l dos com un mal esperit y 's va arre-pinyar al primer pí que trobá deixant la sendera embolicada per las brancas. Desde 'l bell cim me aguaytava de fit á fit com si volgués fascinarme y 's ovirava ben bé lo moviment de un pit que tronto llava al batre son cor esglayat, com si conegués que sa vida era curta. Me hi engalto ab cuidado y quan lo granet de entre 'ls dos canons va ser al indret de son cap, pego ganxada y ¡pum! ¡plaf! tan prompte 's va sentir l' esbrahol de l' escopetada com va rebotre sobre la neu boy mort. Lo vaig agarrar per la qua y la sanch anava cayent de gota en gota sobre la neu ta-cantla de hermosíssim vermell. La fura va ser l'altra victima, no va sortir del cau; lo gat degué degollarla.

Ara, á l'hivern, devegadas algú 'm diu: —Tafoy, Quim, quina gorra porteu mes faréstega.

Y jo responch, recordant lo que acabo de contar:

—Si, es feta ab la pell de un gat sal-vatje que 'm matá la fura millor que he tingut may.

Vostés dirán:

¿Y 'l guarda-bosch?

—Donchs, lo guarda-bosch continúa trempat com un pésol, menjant torradas á la vora del foch, fumant encare ab aquella pipa tan bonica que vaig regalarli pel treball de haverme enganyat com un xino.

QUIM ARTIGAYRE.

NO PASSAN

Passan los dias y mesos tan depressa... tan corrent, que del istiu calorós passem al fret del iverne sense que 'ns ne donguém compte. ¿Qué s' han fet, donchs, aquells temps en que del bras agafats ab ma aymada, tots dosets anavam cada matí pe 'l bosch umbríu de passeig, escoltant embadalits lo bell cant dels aucllets; contemplant extasiats lo blau puríssim del cel; y lo perfum de las flors aspirant ab grat plaher?

Aquellas cálidas tardes que las passava distret sota l' ombra de la parra, estrenyent lo cos esbelt de la que tant estimava; de la que 'm feu jurament de ser meva, mentres ara... un altre la posseheix.

Aquellas nits calurosas que per estar jo mes fresch, en mánegas de camisa y portant sols calsetets, del balcó no me apartava, mirant los brillants estels que com espurnas inmensas poblavan lo firmament.

Aquellas nits venturosas,
aquells ditxosos moments,
aquells recorts de gaubansa...
¿Que s' han fet, tots aquells temps?

Mes ¡ay! en lo mon tot passa;
passa tot lo bó y dolent.

Fins jo mateix, també 'm passo
per que 'm vaig fent ja molt vell.

Tot passa... fins pelas falsas
que 'm donan á mí la gent

passan sense cap reparo

á ma butxaca al moment,

puig per la méva desgracia

la moneda no l' entench.

Peró quan jo vull tornarlas...

¡no passen... ni poch, ni gens!

DOLORS MONT.

TIVOLI

Miss Helyett es una minyona jove, guapa y aixerida, y á pesar de ser heroina de teatro, per las quals cada representació val lo que un any en la vida de las demás donas, *Miss Helyett* promet no envellir en molt temps.

A lo menos pot dirse de la producció de Bouche-rón y Audran, que cada dia apareix més guapa y més xamosa, emportantse 'n los aplausos entussias-tas de la numerosa concurrència que acut al Tivo-li, totas las nits, á visitarla.

NOVEDATS

Ha comensat una tanda de funcions en aquest teatro una companyia de sarsuela catalana y cas-tellana, baix la direcció de D. Eduart Torres, reforsada ademés ab un cos de ball més que re-gular.

Se inaugura ab la vella sarsuela *Sueños de oro*, que siguié extraordinariament aplaudida, alcan-sant un desempenyo bastant acceptable.

Dimecres se representá la sarsuela *Campanone*, en la qual debutaren la primera tiple Matilde Bona y 'l tenor Nicolau Bubé; y per ahir, dijous, estava anunciada la reproducció de la aplaudida sarsuela catalana del Sr. Coll y Britapaja, titulada *Las cent donzellas*.

CATALUNYA

Estrenos, no n' hi ha hagut.

Y no obstant, las funcions que's donan en aquest teatro s' han reanimat de una manera notable ab l' adquisició per part de la empresa de un actor có-mich verdaderament notable.

Me refereixo al Sr. D. Manuel Rodríguez.

L' actor Rodríguez té una gran facilitat y una xispa inagotable. En las produccions tituladas: *Los aparecidos*, *La baraja francesa*, *La canctón de la Lola* y *Las tentaciones de San Antonio*, que son las que li hem vist fins ara, revela condicions verdaderament escepcionals, que 'l públich li pre-mia rihent sense parar y aplaudintlo á cada punt.

En una paraula: 'l Sr. Rodríguez, desde 'l pri-mer moment, li ha guanyat lo cor.

*
**

A primers de Setembre donará en lo teatro de Catalunya una serie de funcions l' admirable actor italiá Sr. Novelli.

Es inútil dir que tots los amants del art drama-tich esperan ab ansietat lo debut de una compa-nyia que tan inolvidables recorts va deixar en l' última campanya que féu en lo teatro Lírich, tres ó quatre anys enrera.

CALVO Y VICO

En los días festius se donan en aquest teatro funcions d' ópera, haventse representat *Faust* y *Carmen*.

La baratura dels preus que regeixen obligan al públich y á la crítica á no ser massa exigent, y fan molt acceptable l' intent de la empresa encami-nant á popularisar aquest espectacle.

CIRCO EQUESTRE

Continúan en aquest local las variadas funcions de costum. Entre altres artistas, los germans Hen-ry, l' equilibrista Taylor y M. y Mme Gilbert ab sos exercicis eqüestres sobre dos caballs en pel, cridan extraordinariament l' atenció del públich, y provocan ab frequència 'ls seus aplausos.

N. N. N.

¡AL SOL!

Parlém á pams, senyor sol,
ó si vol, parlém á canas,
ó á metros, tot m' es igual,
perque estém de vosté... ¡vaja!...
com la cosa está que bull,
ja ni sé com esplicarme.

'S veu que no té conciencia...
y si la té... se l' amaga...
y seguint com si tal cosa
tant lo matí com la tarde,
sense consideració
nos crema, rusteix, abraça.

¿S' ha vist més poca vergonya?
¿que 's creu que la carn humana
ha de ser com la de bou
per fer *biftechs* ab patatas?

¿Que 's creu que la nostra pell
que vosté deixa colrada,
ha de ser per fer *tirants*
par las carretas? ¡Caramba!

Al istiu que ningú 'l vol,
ja se 'ns presenta á las quatre
del matí, s' *enfila al sostre*,
y desd' allí... *canonadas*
de foch viu que 'ns martiritzan;
y passejantse ab gran calma
quan vosté se 'n va á fer nona
ja son las vuyt! ¡Aixó pasma!

¡Setze horas de treballar!!
'S veu que vosté, ganassa,
no demana las vuyt horas
com es moda! ¡Vaya, vaya!

¡Aixó no 's pot aguantar!...
Al hivern, qu' algú 'l demana
's lleva á las vuyt... fa 'l tonto...
y ab cara de pomas agras
passa corrent, tant com pot,
¡y s' en va á dormi á las quatre!

¡¡Aixó es de fer, gandulás!!
la lluna es mes enrahonada,
com que *ni pincha ni corta*
ni fa la cara de rabia

que fa vosté, y té mes modos
ni 'ns refreda ni 'ns escalfa;

jo... *ni menos me la escucho*;
la deixo está y tantas Pasquas.

Pro vosté... si es insufrible!

LA QÜESTIÓ DEL DIA

Sobre tot, ara com ara,
y... créguim, li dich de vesas;
si no mira d' esmenarse,
y en lloch d' enviarnos foch,
no envia bonas orxatas,
y *mentecados de xufia*
y cosas ben aceptables,
al gran crit de *¡Abajo el sol!*
guarnirem unas escalas...
y desde la *Torre Eiffel*
ab tres ó quatre gambadas
pujarém al seu palau,
y ab un tip de garrotadas
lo deixarem de tal modo,
que no crech que tingui ga-
[nas
de cremar mes als mortals
del modo que ho va fent ara.
Ja ho té entés... *Hasta la vis-*
[ta...
Dongui recados á l' avia.

JAUME PIQUET.

Esquellots

Continúa la campanya de la lliga de la moralita'. Menos mal quan se dirigeixen los seus esforços contra societats manifestament pornogràfics ó contra determinats industrials que ab la explotació de la pornografia triunfan y prosperan.

Pero lo que fan certas empreses de ferro-carrils, secció especial de la lliga, contra determinats periódichs que no tenen res de pornogràfics, aixó sí que no te di- buix.

Y no ho dihem certament pels pochos ó molts números que ab tal motiu deixém de vendre, ja que al cap de l'any no serém per aixó ni mes pobres, ni mes ríchs. Ho di- hém tan sols per lo odio- sas que son unas midas tan injustificadas, tan despóticas, tan sense solta, fillas sols de la táctica je- suítica de algú que intenta cubrir las sévas hassa- nyas financieras ab lo vel de una exagerada escru- pulositat religiosa.

* *

Y ara, aquí va un cas.

Desde temps inmemorial un pobre cego de Tar- ragona sortia al pas de tots los trens en l'andén del ferro-carril, exponent entre altres periódichs *LA ESQUELLA DE LA TORRATXA* y *La Campana de Gracia*.

Donchs bé: l'infelís cego ha sigut privat d' ex- pendrels, baix pena de no deixar-lo entrar en aquell siti, perdent aixís lo curt salari que li proporci- onava l' exercici de la séva humil industria.

Bé es veritat que ara 'l cego pot dedicarse á vendre *Veladas*, *Carcajadas* y altrás asquerositats carcundas; pero com que fins ara 'l públich s' oposa á acceptar aquesta mercancia, 'l pobre home sofreix perjudicis verdaderament irreparables.

—¿Que 'n sabs, noya, del assumpto del marqués de Ayerbe?
—Ja veurás, allá dintre 'n deuen saber alguna cosa, y un dia ó altre ho explicarán.

Aquí tenen un rasgo de caritat cristiana de la devota empresa que presideix lo devot senyor Planás: aquesta 'l fá morir de fam. En certa manera 's pot dir que 'l tracta com si sigüés un ac- cionista del seu carril.

Contra la lliga dels hipócritas, la lliga dels ho- mes franchs.

Un apreciable lector m' escriu las següents ratllas:

«Vosté ja deu saber de sobras que hi han dife- rents punts de venta de periódichs y mistos pa- gats pels neos. En ells es condició precisa que no s'hi venguin periódichs alegres. Lo que en rea- litat no hi venen es cap paper que fassi olor de li- beral. Tot son *Correos*, *Carcajadas*, etc., etc.

«Aquets punts de venta son fácils de coneixer: se componen de una tauleta ab una marquesina á sobre.

«Los neos recomanan als seus amichs que hi comprin. Crech que vosté hauria de avisar perque ningú hi anés.»

Queda publicat l' avís. Ja qu' ells negan lo foch y l' aygua als liberals, que 'ls liberals los hi neguin tot, y especialment los céntims.

Un altre lector, m' envia per la séva part la següent deliciosa notícia:

«Casi cada día, á posta de sol, un célebre capitalista molt conegut dels lectors de la ESQUELLA, per las moltas vegadas que aqueix periódich ha publicat la séva caricatura, te la costúm de passejarse pèl passeig de Gracia. Hi vá en cotxe y baixa á l' altura del carrer de Aragó per estirarhi las camas. Fins aquí res té de particular.

«Lo verdaderament curiós es que pèl passeig s'hi passejan unas desgraciadas molt conegudas, á las que las hi dihen las Haquitas, que son dos germanas jamonas, explotadoras de una filla jove (15 anys), las quals se dedican á la pesca en aixut.

«Donchs bé, á pesar de que ningú que tingui una mica de decencia tindria valor de aturars'hi, ell, lo capitalista s'hi deté ab tota la barra, y fá petar la claca y riu una estona ab ellas... y lo més bonich es la manera com mira als transeunts ab un ayre de *tant se me'n dona*, que s'hi podrian llogar caderas... ¡Vaya un capitalista! ¿Qué dirán las estanqueras quan ho sápigam?»

¿Qué dirán las estanqueras?

¿Qué dirá la lliga de la moralitat—pregunto jo—quan s'enteri de aquets detalls tan públichs y tan *rexinxolats*?

L'ós de la colecció Martí Codolar, ha sigut ja traslladat á la séva nova habitació del Parch de la Ciutadela.

Desde ara podrém dir que hi ha una bestia á la colecció zoológica que farà la competencia á molts pollos dels que van al Parch.

L'ós farà la competencia en materia de fer l'ós.

*
* *

Y á propòsit de la colecció zoológica.

Días enrera va ferse una proba de mal género.

Era qüestió de veure si 'l caymán, menjava gos. Un pobre cá vá ser colocat en la banyera del caymán. Allá vá estarse llarga estona estamordit, tremolós, grinyolant ab tristesa. Al caymán aquell grinyol devia ferli mal de cap. Lo fet es que barrant las horrendas barras, de la primera mossegada, vá decapitar al pobre gos. Pero de la séva carn no vá tastarne.

La proba cruenta estava feta: avuy pot afirmar-se que al caymán del Parch la carn de gos no li agrada.

*
* *

Ara sería qüestió de fer un'altra proba.

Ja que pl caymán del Parch no li agrada la carn de gos, se podria veure si li agrada en cambi la carn d'home sense cor y sense entranyas.

Y al efecte podria utilisarse al individu—ignoro qui puga ser—que ab tan poca gracia vá fer la proba del gos.

Tenim la seguretad de que 'l caymán se'n lleparia 'ls bigotis.

Un foraster que aquest día vá passejarse amunt y avall pels carrers de Barcelona, vá formarse la següent opinió que no deixa de ser curiosíssima:

—¡Quina raresa! Barcelona honra á Colon per tot arreu, pero de una manera molt distinta. No sols li ha dedicat un gran monument en la plassa de la Pau, sino que ha inscrit lo séu nom en tots los orinadors de la Ciutat.

En efecte, l' anunci del *Basar Colon* figura avuy en tots los orinadors de Barcelona.

S' ha publicat ja 'l programa de las firs de la Mercé y de las festas del Centenari.

Entre las moltas cosas que 's proposa realisar l' Ajuntament: Kermesse, professó cívica, batalla de firs, cabalgata anunciadora, festa militar, festa marítima, etc., etc., n' hi trobo á faltar una.

¿Saben quina?

Una sortija de regidors á la Plassa de Sant Jaume.

¡Gran manera de veure quin d' ells lograva pescar més pomas!

Diu un periódich:

«Un viatjer que ha arribat per la línia del Nort á Barcelona, ha vingut á queixarse'ns de que de una maleta que portava ab l' equipatge, li han sigut sustrets, sense fractura, cent duros en or y dos paquets de puros.»

La lliga de la moralitat, dedicada á perseguir als periódichs aixerits ¿no podria dedicarse á evitar los robos que ocorren en los ferrocarrils administrats per unas empresas tan devotas, tan meticulosas y tan cristianas?

Vaja, que aixó 'm sembla qu' es una mica pitjor que unas faldillas curtas.

¿Han vist alguna vegada en lo *Circo Equestre* certa pantomima que acostuman á fer los clowns, en virtut de la qual los que figuran ser passatjers de primera classe son tractats pel payaso que simula ser mosso de carril ab molta cortesia, los de segona ab certa indiferencia, y 'ls de tercera á empentas y puntadas de peu?

Donchs una cosa per l' istil passa en la parroquia iglesia de Santa Ana ab l' home encarregat de las caderas. Quan veu una senyora elegant se desfá en cortesias y 's desvia portantli la cadira en lo siti qu' ella indica preferir.

En cambi, hi vá una menestrala y emplea 'ls modals més bruscos que pugan imaginarse.

*
* *

Deyam l' altre día que l' iglesia de Santa Ana en la qüestió del pago de las caderas podia compararse ab los teatros per horas.

Pero per lo vist aquella iglesia, baix un altre respecte, pot compararse ab los Circos Equestres.

No es cert que 'l nen Palop, que figurava en la companyia infantil de sarsuela, haja mort, víctima de un cop de tos.

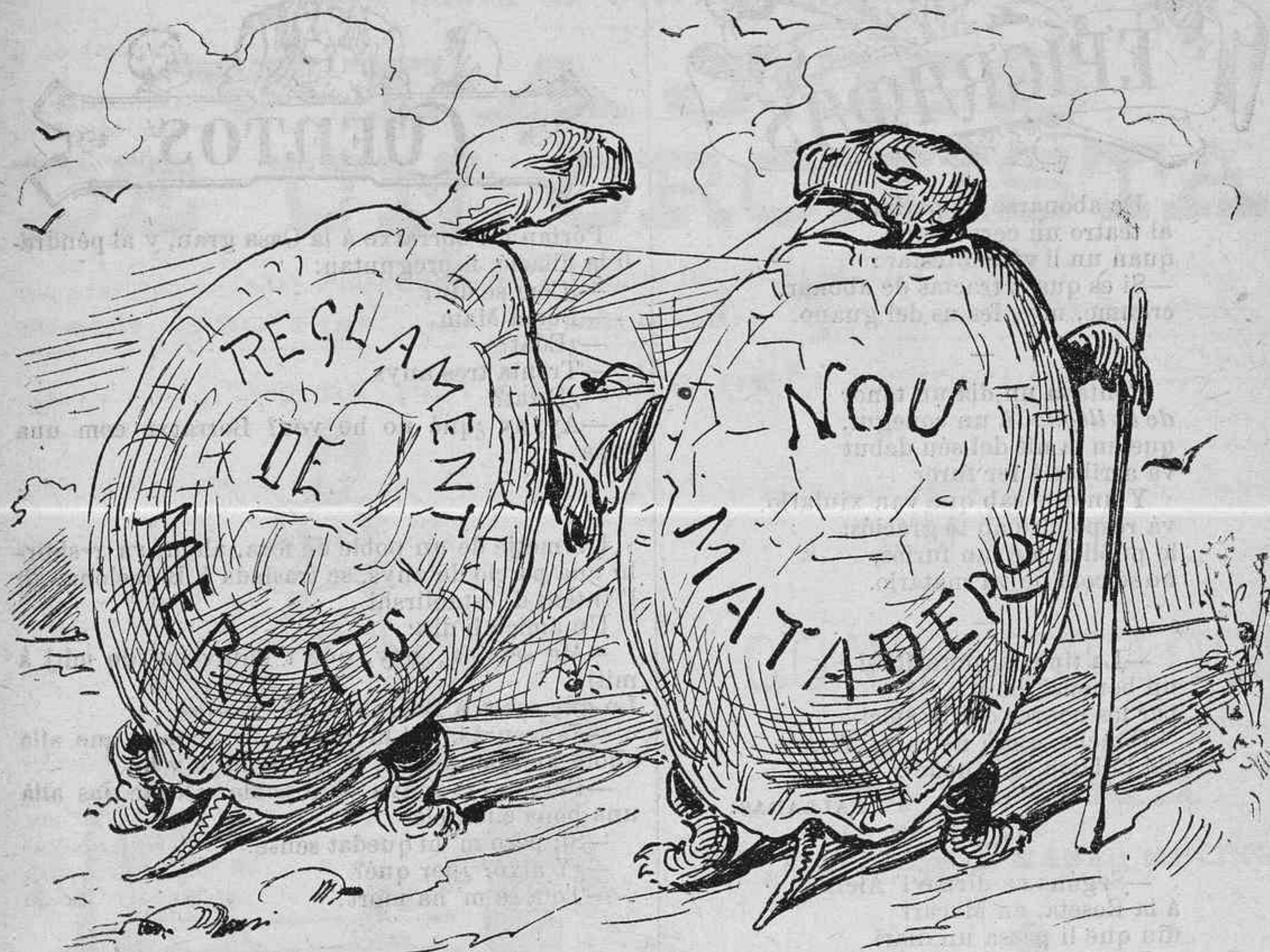
La séva familia, al rectificar la noticia, revela que 'l nen Palop viu y continua formant part de la companyia.

Donchs ja que continua formant part de la companyia y fent un treball superior á la séva edat y á las sévas forsas, molt cuydado, á fi d' evitar que la noticia que per fortuna avuy ha resultat falsa, no 's converteixi qualsevol altre dia en verdadera.

L' altre nit, lo nou governador de la provincia, vá fer una verdadera *razzia* de senyoretas de lloguer que á horas distintas de las que permeten las disposicions vigents, havian sortit á la pesca de arrastre.

Conduhidas al govern civil, qui las vá veure assegura que n' havia de totas edats, midas, condicions y trajos... Una barreja, en fi, que feya plorar y riure á la vegada.

ABANDONO MUNICIPAL

¿Qué s' ha fet del Matadero
y de la Inspecció als mercats?
¿Qué s' ha fet d' aquells propòsits
tan y tan trompetejats?

Y afegeix lo *Diari Mercantil*:

«Por cierto, y entre paréntesis, que alguna habia que contaría con buenas aldabas, pues no fueron pocas las targetitas de recomendación que recibió el jefe de orden público Sr. Freixa, para que soltara á determinadas mujeres; *targetas con blason* y otras con apellidos muy conocidos.»

*
**

Una reflexió:

¡Qui sab si entre aqueixas targetas blasonadas de apellido conegut n' hi figurava alguna procedent de algún individuo de la flamanta lliga de moralitat contra la pornografia!...

La companyia catalana de *Romea* estava treballant á Palamós, quan vels 'hi aquí que tot de un plegat se vá convertir en companyia francesa.

En efecte: alguns dels elements que la componen van representar una obra francesa titulada: *La Despedida*.

Mes clar: van despedirse á la francesa.

Vaja, senyors de la companyia catalana de *Romea*: aixó no 's fá.

*
**

Afortunadament, alguns altres actors de la ma-

teixa van quedar-se allí, y per disculpar la falta dels séus companys, van donar algunas funcions pel séu compte.

Y 'ls de Palamós, en justa correspondencia, van obsequiarlos ab una serenata.

Una nata péls que fugen, y una serenata péls que 's quedan.

Un viatge rapidíssim.

L' acaba de fer lo vapor correu *Alfonso XIII* de la Companyia *Trasatlántica*, que havent sortit de l' Habana 'l dia 20 de juliol, vá arribar á Santander lo dia 31.

Escolti, Sr. Marqués de Comillas: ja que té un vapor que corra tant ¿no podria enviar per ell los dividendos als accionistas de la *Trasatlántica*? ¡Tants anys que 'ls esperan, pobres accionistas!...

—¿Qué'us fa mal, minyó?—preguntava un metje á un jove de fora que l'havia anat á consultar.

—No sé:—respon lo jove:—'m sembla que tinch una mica brut lo ventrell.

—Aixó ray... ¿Vol una cura d' efecte segur? Menjis una escombra.

—

De abonarse vá parlar
al teatro un cert fulano,
quan un li vá contestar:
—Si es que 't tractas de abonar,
creume, noy, fes us del guano.

Contava un dia un tenor
de la llegua, á un conegut,
que en la nit del séu debut
vá arribar á fer furor

Y un que sab que van xiularlo,
vá respondre ab tó graciós:
lo públich, de tan furiós,
no sé com no vá matarlo.

—La tiple signora Rissi
un benefici dará
per los pobres del Hospici.
—Donchs, quan no canti, farà
del públich lo benefici.

P. TALLADAS.

—Segóns va dirme l' Aleix,
á la Roseta, en Macari
diu que li passa un diari
—Es cert: el que ell reparteix.

DOMINGO BARTRINAGA.

CONSULTA

—Tú, qu' ets de la *Lliga* aquella,
¿en aixó no hi tens que dí?
—¡Oh, no! ¿Veus que aixó es d'un género
distingit, discret y fí?

Portan un borrarxo á la Casa gran, y al pëndre-
li la filiació, li preguntan:

—¿Cóm se diu?

—Benet Mam.

—¿Edat?

—Trenta tres anys.

—¿Estat?

—Ay, ay ¿qué no ho veu? Borrarxo com una
sopa.

Un metje de un poble de fora, ahont vá residir-
hi una porció de anys, se traslada á Barcelona, ab
l' intent d' establirshi.

Un amich li diu:

—Me sembla, noy, que t' equivocas de mitj á
mitj.

Lo que sobra á Barcelona son metjes.

—Ja veurás: m' hi fet lo pensament que allá
ahont menjan mil, n' hi menjan mil y hù.

—Pero no t' anava bé al poble? ¿No tenias allá
una bona clientela?

—Si; pero m' hi quedat sense.

—¿Y aixó? ¿per qué?

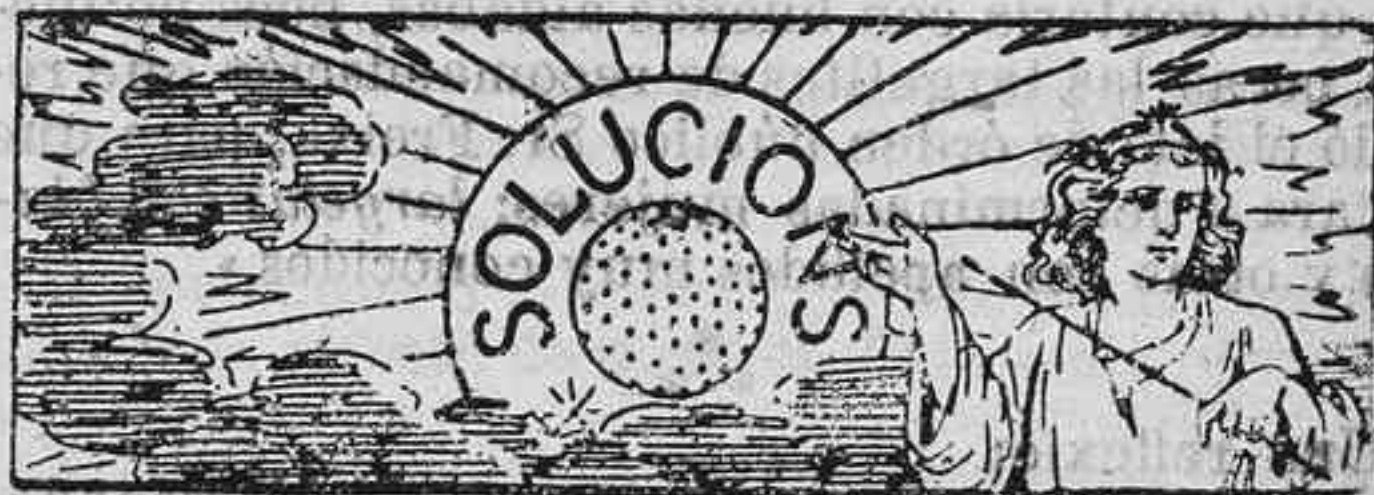
—l'ota se m' ha mort.

Pare y fill están esmorzant, y 'l pare que no te
la dentadura molt bona, deixa las crostas del pá.

—Ménjat aquestas crostas—diu dirigintse al séu
fil.—Demá pots tornarte pobre y las trobarás á
faltar.

Réplica del noy:

—Me sembla papà, que la millor manera de que
no las trobi á faltar may es que las guardi.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—A-na-te-ma-ti-sa-dor.
- 2.ª ID 2.ª—Ca-ra-be-la.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Arolas.
- 4.ª ROMBO.—

C
C A P
P A R R A
C A R T E R A
C A R T A G E N A
P R E G O N A
A R E N A
A N A
A

- 5.ª INTRÍNGULIS.—Palau—Pala—Pul—Pa—P.
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Fusteria.
- 7.ª GEROGLÍFICH.—Com mes *cusius*, mes *endins*.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. — Correu - Apartat, número 2.

Obra nueva de ORTEGA MUNILLA

VIAJES DE UN CRONISTA

CON PROFUSIÓN DE DIBUJOS DE ANGEL PONS

Precio: 3'50 Ptas. Un tomo en octavo Precio: 3'50 Ptas.

Segona part del ART DE FESTEJAR

(Mostra dels grabats)

GUIA del CONQUISTADOR

PER

C. GUMA

Ab dibuixos de MANEL MOLINÉ

Preu: ¡DOS ralets!

LAS BODAS D' EN CIRILO

SAYNETE EN UN ACTE Y EN PROSA

per EMILI VILANOVA

Preu: UNA pesseta

Colección de libros escogidos á tres pesetas tomo

1.º—LA SONATA DE KREUTZER, por Tolstoy.	19.º—MI INFANCIA Y MI JUVENTUD, por Renan.
2.º—EL CABECILLA, por Barbey d' Aurevilly.	20.º—LA MUERTE, por Tolstoy.
3.º—MARIDO Y MUJER, por Tolstoy.	21.º—GERMINIA LACERTEUX, por Goncourt.
4.º—RECUERDOS DE MI VIDA, por Wagner.	22.º—LA EVANGELISTA, por Alfonso Daudet
5.º—DOS GENERACIONES, por Tolstoy.	23.º—LA NOVELA EXPERIMENTAL, por E. Zola.
6.º—QUERIDA, por Edmundo de Goncourt.	24.º—UN CORAZÓN SENCILLO, por Flaubert.
7.º—EL AHORCADO, por Tolstoy.	25.º—EL JUDÍO, por Ivan Turguenef.
8.º—HUMO, por Ivan Turguenef.	26.º—LA TEMA DE JUAN TOZUDO, por Cherbuliez.
9.º—LAS VELADAS DE MEDAN, por Emilio Zola.	27.º—MIS MEMORIAS, por Stuart Mill.
10.º—EL PRÍNCIPE NEKHLI, por Tolstoy.	28.º y 29.º—ESTUDIOS JURÍDICOS, por Madulay.
11.º—RENATA MAUPERÍN, por Goncourt.	30.º—MIS ODIOS, por Emilio Zola.
12.º—EL DANDISMO Y JORGE BRUMMELL, Barbey.	31.º—LA CASA DE LOS MUERTOS, por Dostoyuski.
13.º y 14.º—JACK, por Alfonso Daudet (2 tomos)	32.º—NUEVOS ESTUDIOS LITERARIOS, por E. Zola.
15.º—EN EL CÁUCASO, por Tolstoy.	33.º—LA NOVELA DEL PRESIDIO, por Dostoyuski.
16.º—NIDO DE HIDALGOS, por Ivan Turguenef.	34.º—EL SITIO DE SABASTOPOL, por Tolstoy.
17.º—ESTUDIOS LITERARIOS, por Emilio Zola.	35.º—ESTUDIOS CRÍTICOS, por Emilio Zola.
18.º—MISS ROVEL, por Cherbuliez.	38.º—EL SITIO DE PARÍS, por Alfonso Daudet.
36.º y 37.º—HISTORIA DEL DESCUBRIMIENTO Y CONQUISTA DE AMÉRICA, por E. Campe.	

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franquig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá a volta de correu franca de port. No responém d' estravíos, no remetent ademés 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

XARADAS

I

Als lectors de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Conech á un fulano,—estimats lectors,
que té molta barra....—y molts diners.

D'estafas, jugadas—y mals paperots
aqueix tal, no ho duptin!—n' ha fets á trompons.

També 'm deya un dia—un qu' es molt formal,
qu' es un gran *tot*, ¡y ala!—s' afarta á tot drap.

Va posar un rétol—bastant singular.

«La fe fortifica»—deya: ja, ja, ja.

Si fos jo qui al tuno—pogues governar,
prou hi quedaria—ben fortificat!...

Com qu' es tan bon home—molts volen, es clar,
ab una *hu-quart doble*—axafarli 'l nas.

Tres no li aprofitan—los plets qu' ha guanyat
untant, (per supuest) —als millors lletrats,
tres Deu lo castiga—ja per endavant;
puig te la *dos-prima*....—com un bacallá.

Ell, ¡qu' es sábil pensa—que com ab los rals
tot ho *quart-hu*, fentho—no morirá may.

Mes per xó no 's creguin—vaji cap per 'vall,
al contrari, sempre—sempre progressant.

Ara aquest gran home—per 'nar augmentant
los quartos.... dels pobres—qu' ell va fer pelar,
ensenyará fieras—(pagant, ¡natural!)
que ab ell, ¡cosa estranya!—diu que 's confondrán.

Y en fi, á las personas—que trobin estrany
qu' entre mitj de bestias—ell se vulgui estar,
los diré: ¡Q' ignoran—qu' un adagi hi ha
que diu: «Deu los cria—y ells se van juntant?»

RAMÓN DE MASQUEFA.

II

Li agrada molt *ters total*
al *Hu-terça* de ca 'n Prat;
y en *Dos* sempre *dos-girat*
que algún cop li farán mal.

SALDONI DE VALLCARCA.

ANAGRAMA

De una capseta que té
lo *tot* després d' esmorzar,
pren un pessiguet de *tot*
y may lo fá estornudar.

J. FERRÉ DE TORTOSA.

TRENCA—CLOSCAS

D. GALA DE LLUNA
AGER

Formar ab aquesta direcció lo nom de una come-
dia catalana.

A. AMIGÓ.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.
—Segona: òrgano de animal volátil.—Tercera: un
gra.—Quarta: nom d'home en diminutiu.—Quinta:
home célebre.—Sexta: número.—Séptima: conso-
nant.

NEN ISIDRO.

MUDANSA

Al veure á sa filla en Gual
diu qu' está *tot de total*.

¡¡SATANÁS!!

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9.	—Carrer de Barcelona.
2	9	4	6	5	1	2	7.	— »	»
1	6	3	6	7	8	1.	— »	»	»
4	6	5	5	6	9.	— »	»	»	»
4	5	6	1	6.	— »	»	»	»	»
6	9	2	9.	— »	»	»	»	»	»
9	6	5.	— »	de la Barceloneta.					
4	8.	— »	de Barcelona.						
1.	—Consonant.								

DOS DRAPAIRES.

GEROGLÍFICH

LI

D. I

SON

—VI

S

TI

NOY DEL TIT.

TIPOS POPULARS

El Barbián